

MĀLS RUNĀ

Māls Annas Ancānes rokās liekas ieguvis valodu. No tā rodas apbrīnojama priekšmetu dažādība un daudzveidība, balstīta uz Latgales keramikas pamatiem ar teicamu tehnikas prasmi. Tur veidojas krūzes, dažādu žuburu skaita svečtuŗi, trauki un trauciņi, šķīvji un tasītes, podi un bļodiņas, aizvien jaunās formās un rotājumā. Viņa sasniegusi sava īpata stila iezīmes, sākot ar tradicionāliem veidojumiem, līdz jaunu formu dekorātīviem priekšmetiem, pielietojot dažādas glazūras un apstrādāšanas veidus, ieskaitot "pelnu" apmetumu tehniku.

Annas Ancānes keramiku raksturo maigas noskaņas toņu bagātība dažādās niansēs. Viņai iemīļotas zaļgani brūnas, pelēcīgas vai sirmzaļas, retāk zilas krāsas, bet pēdējos gados parādās arī koši zaļi toņi, kas esot iegūti neparastā tehnikā, lietojot krāsnī ļoti augstu temperatūru. Viņas darbos apvienojas tradicionālais ar jaunradīto, visaur paturot vienkāršību, kā formu, tā arī rakstu un to salikuma izvēlē.

Anna Veigurs-Ancāne dzimusi Līvānu pagastā sešu bērnu lauksaimnieka ģimenē kā trešais bērns 1918. g. 30. sept. Tēva mājas skaistā Daugavas krastā ar jaunu bērzu birzi, ziedu pļavām un laukiem, kas viss atstājis dziļu iespaidu viņas izjūtās, vēlāk izpaužoties darbos. Pēc Līvānu pamatskolas un Višķu valsts mājturības skolas viņa nobeidz Jaungulbenes valsts mājturības vidusskolu, vēlāk mācīšanos turpinot Latvijas Mājturības institūtā. Tās visas bija skolas ar ļoti lielu darba slodzi, kas Annas enerģijai īstā vieta. Tur viņa vēl vairāk iemīlē jau bērnībā sāktos dažādos rokdarbus, bet jo sevišķi ornamentiku un tautas mākslu. Par tautas tērpiem viņai skolotāja Aleksandra Dzērvīte, kas no jauna aizrauj pievērsties tautas mākslai. Un to Anna dara, cik vien un kur tas iespējams, sākumā strādājot ar tekstilijām, sevišķi izšuvumiem, ko nav atmetusi vēl šodien.

Anna Ancāne darbā.

Anna Ancāne. VĀZE.

Anna Ancāne. VĀZE.

Anna Ancāne. KERAMISKS TRAUKS.

Nonākot Austrālijā, pirmais maizes darbs iznāk ar ādas izstrādājumiem, un tur lieti noder skolās gūtās zināšanas par rakstu elementiem, salikumiem un kompozīcijām, vēlāk tās izmantojot arī keramikā, kurai viņa pievēršas ar visu sirdi. Sevi gan viņa uzskata vairāk par pašmācības keramiķi, kas prasmi guvusi grūtākajā ceļā — mācoties no savām kļūdām ar grāmatu palīdzību, bet pamats tomēr ir gūts Adelaides "School of Arts" tēlniecības klasē un Adelaides "potters Club" skolā, kas toreiz Adelaidē vienīgās.

Anna Ancānespēj nevien savas dotības vairākkārtīgi pavairot, bet cenšas dalīties arī ar citiem savās zināšanās un mākā. Sākot ar 1962. gadu, viņa Adelaidē noorganizē un vada gadskārtējos kursus dažādās nozarēs. Vēlāk no tiem izveidojas rokdarbu grupa, kas Annas Ancāne vadībā ir viena no aktīvākajām Austrālijā, pieaicinot dažādus lektorus, rīkojot un piedaloties izstādēs. Grūti iedomāties kādu lietiskās mākslas izstādi Austrālijā, kur nebūtu Annas Ancānes darbu, un ne tikai viņas pašas, bet arī viņas mācekļu dažādās nozarēs. Viņa piedalās nevien grupu un KD izstādēs, bet ir sarīkojusi sešas patstāvīgas izstādes un vienu 1980. gadā kopā ar dēla Dāvja gleznām. Viņas vārds bieži lasāms vietējās preses mākslas nodaļā gan par priekšlasījumiem, gan demonstrējumiem, gan

Anna Ancāne. SVEČTURIS.

sarīkotajām izstādēm, un atsauksmes aizvien bijušas labvēlīgas un cildinošas. Viņa ir saņēmusi arī vairākas balvas un atzinības rakstus.

Anna Ancāne atzīst, ka sekmes ir veicinājis un lielu atbalstu sniedzis viņas vīrs Jāzeps, pats uztaisīdams virpu, iekārtodams krāsni un uzbūvējot dārzā atsevišķu studiju, kas tagad reizē ir arī izstādes telpa mājas kārtībā.

Visu laiku tas ir bijis visas ģimenes kopējs projekts, un Velta Rumba savā dzejas veltījumā raksturo Ancānu ģimenes māju — "māja ar dvēseli, kur bērzs loga priekšā sargā sentēvu garu, kur sasiesti ir cilpiņās un cilpās visi mūsu sapņi, mūsu ilgas."

Mirdza Strausa